

ONDRUSKA

Ruuskanen-Ruuska sukuseuran

sukuviesti 52

Maaliskuu 2026

Riihipetäjä kuvattu todennäköisesti kesällä 1959

Sukuseuramme tunnus on rauhoitettu riihipetäjä, joka kasvaa Siilinjärven Kuuslahdessa Rannan Asikkalan pellolla.

Lehtemme on saanut nimensä sukunimemme lähtökohtana olevasta nimestä Andreas, jonka toinen muoto on Ondrei, Ondruska. Tästä muotoutuivat vähitellen Ruska, Druska ja Ruskain sekä vuosisatojen aikana Ruuskanen ja Ruuska.

Ondruska 52, maaliskuu 2026

Lyhyesti	2
Puheenjohtajan kynästä	3
Tervetuloa Ruuskanen-Ruuska-sukumatkalle Kotkaan 7.-8.8.2026.....	4
Reetta Kuojärvi-Närhen monivaiheinen ura taiteen ja miniatyyrien parissa Sinebrychoffin taidemuseossa Helsingissä.....	6
Ruisviljan monipuolinen historia.....	10
Torpankontrahti - Ruuskanen vuokraa Ruuskaselle 1700-luvun tapaan.....	13
Junamatka joulumarkkinoille ja Saksan pikkukaupunkeihin.....	14
Kalaallit Nunaat.....	18
Luomuviljelijä, mylläri ja kunnanvaltuutettu Kolmisopelta.....	23

Ondruskaan osoitetut jutut osoitteeseen:

iris.humala(at)kolumbus.fi tai Iris Humala, Valmukatu 18 A 1, 04420 Järvenpää

Mikäli et halua, että juttu julkaistaan kotisivujen nettiversiossa, ilmoita asiasta Iris Humalalle tekstin poistamiseksi.

Jäsenasiat ja osoitteenmuutokset:

Veli-Pekka Ruuskanen, *vpruuskanen(at)outlook.com*

Lyhyesti.

Kansikuva:

Langinkosken keisarillinen kalastusmaja Kotkassa. Tämä on yksi Ruuskanen-Ruuska-sukuseuran sukumatkan 7.-8.8.2026 vierailukohteista. Kuva: Kotkan kaupungin kuvapankki

Hyvä sukuseuran jäsen!

Lähetä mielellään tekstejä ja valokuvia sukulehtemme sähköpostitse tai postitse. Lähetä myös palautusosoite valokuville. Apua puhtaaksikirjoittamiseen saat lehtitoimikunnan jäseniltä!

Puheenjohtajan kynästä

Keväinen tervehdys sukuseuran väki!

Kuluneena talvena saimme vaihteeksi nauttia oikeasta lumi- ja pakkastalvesta täällä etelän mailakin. Pääsimme Järvenpäässä hiihtoladulle Sibeliusen Ainolan pelloille tehdyillä ladulla. Hiihtomenestystä saimme myös olympialaduilta ja Salpausselältä: menestyksekkäin mieshiihtäjämme oli Arsi Ruuskanen, joka kuuluu sukuseuramme Pohjois-Savon Ruuskasten sukuhaaraan. Lähetin Arsille onnittelut sukuseuran puolesta ja Arsi kiitteli huomionsoituksetamme.

Tulevana kesänä suuntaamme sukumatkamme savolaisten Amerikkaan eli Kymenlaaksoon, tarkemmin Kotkaan. Matkatoimikuntamme esityksestä hallitus hyväksyi matkaohjelmamme elokuun alkupuolelle. Matka alkaa perjantai-illan 7.8.2026 ruokailulla Sokos Hotellissa. Yöpymisen jälkeen suuntaamme Merikeskus Vellamoon, jossa tutustumme oppaan johdolla näyttelyihin. Siellä on tarjolla myös lounas, jonka jälkeen siirrymme laivalla Langinkosken keisarilliselle kalastusmajalle. Kalastusmajaan ja sen ympäristöön tutustumisen jälkeen palaamme Kotkan keskustaan. Tarkemmat tiedot matkasta löytyvät tästä lehdestä.

Maailmanpolitiikan yhtenä kohteena on viime aikoina ollut Grönlanti, jota koskevia vaatimuksia on esitetty Tanskanmaata kohtaan. Jotta tietäisimme vähän enemmän Grönlannista, reporterimme Marita Nygren vieraili hyvissä ajoin ennen maailmanpolitiikan kiristymistä Grönlannissa. Tästä vierailusta saamme lukea mielenkiintoisen jutun lehdestämme.

Kaiken myllerryksen keskellä on hyvä hieman hengähtää taiteen parissa, mihin tilaisuuden meille tarjoaa juttumme miniatyyrien ihmeellisestä maailmasta. Reetta Kuojärvi-Närhi on työuransa aikana toiminut miniatyyrien asiantuntijana, ja hänen haastattelunsa pohjalta saamme kuvan siitä, mitä miniatyyrimaalaukset ovat olleet ja merkinneet aikansa ihmisille. Reetan lähisuvusta Helsingissä on julkaistu juttu myös lehtemme numerossa kolme vuodelta 2007.

Ruotsin Värmlannissa asui Savosta muuttaneita metsäsuomalaisia, joista mielenkiintoinen yhteys sukuumme oli Nils Perinpoika Ruuskainen. Metsäsuomalaisista saimme lukea jo lehtemme numerossa 11 vuodelta 2010. Äskettäin sukuseuramme sai yhteydenoton Värmlannissa Ruotsissa asuvalta Anders Olssonilta, joka kertoi kuuluvansa metsäsuomalaisiin ja esisänsä olevan Göran Larsson Ruuskainen eli Yrjö Laurinpoika Ruuskanen. Anders ilmoitti tehneensä DNA-tutkimuksen, jossa on paljon yhteyksiä savolaissukuihin ja Rantasalmelle. Kun verrataan Andersin yhteyttä Rantasalmen Ruuskasten sukuhaaraan, yhteys on kuitenkin ajalta ennen ajanlaskumme alkua, eli suoraan yhteyttä hänen sukuunsa ei DNA-tutkimuksella löytynyt.

Lehdessämme on juttuja myös luomutuottaja Tapani Ruuskasesta, torpankontrahdistista eli maanvuokrasopimuksesta sekä Saksan joulutoreilta.

Tapaamisiin sukumatkalla Kotkassa.

Markku Ruuskanen

Kotkan kirkko ja Kotkan keskustaa. Kuva: Kotkan kaupungin kuvapankki

Tervetuloa Ruuskanen-Ruuska-sukumatkalle Kotkaan 7.-8.8.2026

Merikeskus Vellamo

Kesä koittaa, ja tulevana kesänä sukuseuran kesämatka suuntautuu Suomenlahden itärannikolle Kotkaan. Yhteinen tapaaminen alkaa illallisella Kotkan Sokos-hotellissa perjantai-iltana 7.8.2026, Varsinainen retkipäivä on lauantai 8.8.2026, jolloin aamupäivän vierailukohteena on Kotkan Kantasatamassa sijaitseva Merikeskus Vellamo, ja Vellamon Laakongin ravintolassa tarjottavan lounaan jälkeen on vuorossa risteily Langinkosken keisarilliselle kalastusmajalle ja iltapäiväkahvit.

Kotkan kaupungin historia ulottuu vuoteen 1879, jolloin kaupunki syntyi Ruotsinsalmen linnoituksen raunioille. Venäjä oli vuonna 1790 rakentanut Pietarin suojaksi Ruotsinsalmen merilinnoituksen, jonka britit tuhosivat vuonna 1855. Reilun 50 000 asukkaan Kotka on nykyään tunnettu meri- ja jokiympäristöistä, satamasta, Meripäivistä sekä palkituista puistoistaan.

Merikeskus Vellamossa elämyksiä vauvasta vaariin

Aallon muotoon rakennetun Vellamon on suunnitellut Arkkitehtitoimisto ALA, jonka käden jälkiin kuuluu myös Helsingin keskustakirjasto Oodi. Sukumatkalaiset saavat ensi alkuun tutustua Vellamoon tunnin opastetulla kiertokäynnillä, jonka jälkeen sen näyttelyihin ja tapahtumiin voi kukin sukeltaa itsenäisesti. Lapset voivat vierailla Vellamon Muumiseikkailussa ja Mikä-mikä-kaupungissa. Kesäaikana Vellamosta käsin voi tutustua myös mm. jäänmurtaja Tarmoon

Risteillen Langinkosken keisarilliselle kalastusmajalle

Museona 1930-luvulta lähtien toimivan Langinkosken keisarillisen kalastusmajan rakennutti Venäjän keisari Aleksanteri III perheensä kesäpaikaksi 1880-luvulla. Keisari ja keisarinna Maria Feodorovna, syntyjään Tanskan prinsessa Dagmar, ihastuivat Langinkoskeen, josta jo vuosisatojen ajan oli pyydetty varsinkin lohta. Viiden vuoden ajan Langinkoski oli keisariperheen kesäinen piilopirtti. Aleksanteri III menehtyi yllättäen vuonna 1894, ja seuraava keisari Nikolai II vieraili siellä vain kerran valtaannousunsa jälkeen.

Kalastusmaja on ensimmäisiä kansallisromanttisen tyylin edustajia Suomessa, ja sen alkupe räiashuonekalut ja upeat takat ovat edelleen vierailijoiden nähtävissä. Museoalueella sijaitsee useampia keisarinaikaisia rakennuksia, joita ympäröi luonnonsuojelualue.

Kotkassa monipuolista nähtävää ja koettavaa

Esimerkiksi Kotkan keskustan Isopuistossa on Pyhän Nikolauksen ortodoksikirkko, nyky-Kotkan vanhin rakennus, joka säästyi brittien Ruotsinsalmen linnoituksen tuholta vuonna 1855. Kokemisen arvoinen on myös Ruotsinsalmen linnoitusraunioiden ympärille rakennettu Katriinan Meripuisto, joka on yli 20 hehtaarin suuruinen toimintapuisto ja virkistysalue kaikenikäisille. Kotkan torilla voi käydä nauttimassa kotkalaisittain possokahvit eli hillomunkkikahvit.

Kotkassa sijaitsee myös Akvaariotalo Maretarium, jossa on mm. vuonna 1976 syntyneiden ankerioiden populaatio. Ankerias on nykyisin erittäin uhanalainen laji.

Arkkitehtuurista kiinnostuneille löytyy Sunilasta, 13 kilometrin päässä Kotkan keskustasta, arkkitehtipariskunta Aino ja Alvar Aallon laajin toteutunut suunnittelutyö, joka on maa-

ilman mittakaavassakin arvokas. Sunilan tehdasalueen kokonaisuus käsittää tehtaanjohtajan asuintalo Kantolan ja rantasaunan, 12 rivi- ja kerrosasuintaloa sekä huoltorakennuksia. Sunilan sellutehdasta asuinalueineen esiteltiin Pariisin ja New Yorkin maailmannäyttelyissä vuosina 1937 ja 1939.

Kuva Vellamosta: Kotkan kaupungin kuvapankki

Sukumatkan ohjelma

Kokoontuminen perjantai-iltana 7.8.2026
Kotkassa Sokos Hotel Seurahuone

Klo 19.00 alkaen iltaruokailu hotellilla.
Erikoisruokavaliot pyydetään ilmoittamaan sukumatkalle ilmoittautumisen yhteydessä Markku Ruuskaselle.

Yöpymistarjous: Original Sokos Hotel Seurahuone, Keskuskatu 21, 48100 KOTKA Hinnat: 139.00 EUR Standard Queen tai Twin huone yhdelle hengelle ja 159.00 EUR Standard Queen tai Twin huone kahdelle hengelle.

Jokainen majoittuja **varaa itse huoneensa ja vastaa itse omista majoituskuluistaan. Majoitusvaraus on tehtävä varauskoodilla BRUUSKA2026 tiistaihin 28.7.2026 mennessä.**

Huonehinnat sisältävät buffetaamiaisen, hotellin asiakassaunan ja kuntosalin käytön sekä arvonnäköveron. Huoneet saa käyttöön pe 7.8. kello 15.00 alkaen, ja ne on luovutettava lähtöpäivänä kello 12.00.

Jokainen varaa huoneensa itse Sokos Hotels -sivuston kautta <https://www.sokoshotels.fi/fi/kotka>. Varauskoodi ilmoitetaan vahvistuksen yhteydessä, ja se tulee ilmoittaa varausta tehtäessä. Varaus tulee taata luottokortilla tai maksaa ennakoon. Varauksen voi myös tehdä puhelimitse +358 10 7821 000 tai sähköpostitse kotka.seurahuone@sokoshotels.fi.

Aamiainen hotellissa

Klo 10.00 Merikeskus Vellamo
Kokoontuminen Tornatorintie 99, Kotka. Varattu kaksi opasta klo 10–11. Maksimiryhmäkoko on 25 hlöä/opas. Opastus kestää noin tunnin. Suositeltu Vellamon yleiskierrosta ”Ohoi, Vellamo näkyvissä”. Myös ”Kohtalona Ruotsinsalmi” -näyttelyn opastus on hyvä

vaihtoehto. Merikeskus Vellamon pääsylippu sisältyy matkan hintaan. Merikeskus Vellamo on myös Museokorttikohde.

Klo 12.30 Vellamon Laakongin brunssi/lounas

Noutopöydistä löytyy monipuolinen valikoima herkkuja perinteisistä aamiaisen elementeistä ruokaisampiin vaihtoehtoihin jälkiruokapöytää unohtamatta. Kahvi, tee sekä mehut sisältyvät hintaan. Tarjolla on laktoosittomia ja gluteenittomia sekä kasvisvaihtoehtoja, ja muut erikoisruokavaliot tulee ilmoittaa ennakoon. Seurueelle varataan pöydät ravintolasalista.

Klo 13.30 Laivaristeily merellä Langinkoskelle. Lähtö Kantasatamasta Merikeskus Vellamon vierestä

Klo 14.00 jälkeen tutustuminen Langinkosken huvilaan ja kahvit
Paluumatkalla Kotkaan on mahdollisuus jäädä pois laivasta tutustumaan Katriinan Meripuis-
toon.

Noin klo 17.00 paluu laivalla lähtöpaikkaan Kotkan Kantasatamaan.

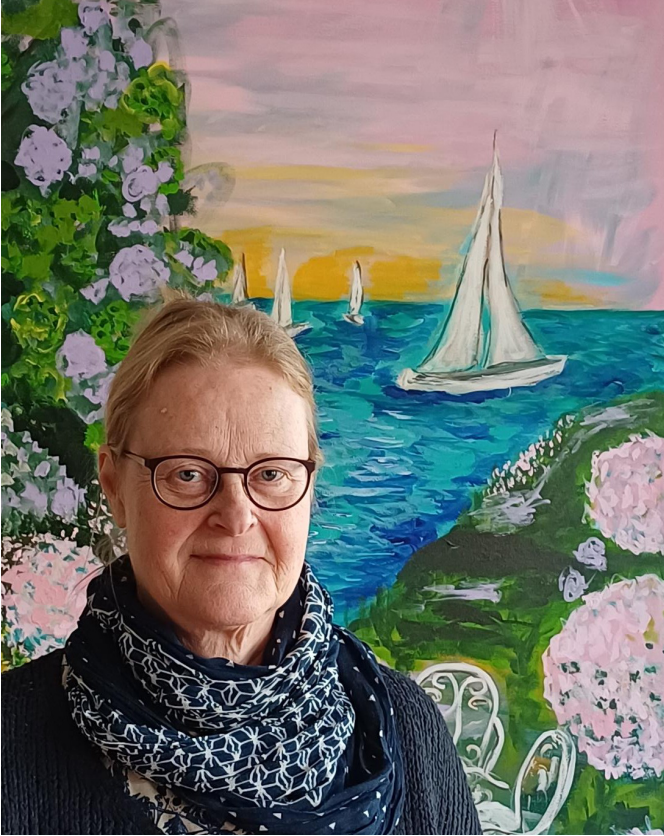
Sukumatkan hinta osallistujaa kohden on 90 €/hlö, lapset 5–15 vuotta 45 €/lapsi ja alle 5 v. ilmaiseksi. Ilmoittamalla museokortin numeron Markku Ruuskaselle saa matkan hinnasta **10 €:n alennuksen.**

Ilmoittautuminen matkalle

Matkalle ilmoittaudutaan sähköpostitse markkuj.ruuskanen@kolumbus.fi tai puhelimitse 050 5729534 tiistaihin 30.6.2026 mennessä.

Matka on maksettava torstaihin 30.7.2026 mennessä ilmoittautumisen jälkeen saatavalla sähköposti- tai kirjelasulla.

Reetta Kuojärvi-Närhen monivaiheinen ura taiteen ja miniatyyrien parissa Sinebryhoffin taidemuseossa Helsingissä

Reetta Kuojärvi-Närhi kotonaan Korkeavuorenkadulla Helsingissä.

Kuva: Iris Humala

Äitinsä puolelta Ruuskasten sukuun kuuluva Reetta Kuojärvi-Närhi on tehnyt mielenkiintoisen työuran taiteen parissa Kansallisgalleriaan kuuluvassa Sinebryhoffin taidemuseossa Helsingissä ja on perehtynyt varsinkin miniatyyrimaalaukseen. ”On ollut rikastavaa, kun on saanut olla taiteen kanssa tekemisissä”, elokuussa 2025 eläkkeellä jäänyt taideasiantuntija kiteyttää työuraansa.

Reetta Kuojärvi-Närhen tie taidehistorian opintoihin vaati omat kaarteensa. Alun perin ekonomin opintoja suunnitellut Reetta jäi Töölön yhteiskoulusta ylioppilaaksi valmistuttuaan hivenen vaille pääsemisestä kauppar korkeakouluun. Hän kävi sitten kauppaopiston, mutta kaupallinen ala ei kuitenkaan ollut hänen alansa. Hän halusi yliopistoon ja pääsi lukemaan saksaa Jyväskylän yliopistoon. ”Sitä ennen olisin päässyt hatuntekijän oppiin Porvooseen, mutta

akateeminen tie voitti. Olenkin välillä miettinyt, että mitenkähän elämä olisi mennyt, jos olisin valinnut sen toisen tien”, hän naurahtaa.

Saksan opettajan ura ei kuitenkaan kiehtonut, joten hän luki kirjallisuutta ja vaihtoi taidehistorian pääaineeksi. Taidehistoria oli häntä kiinnostanut jo aiemmin, ja siemenen tähän oli hänelle antanut Töölön yhteiskoulun historian opettaja. Taidehistoria osoittautui niin mielenkiintoiseksi, ettei se tuntunut opiskelulta lainkaan. Opiskeluaikojen vierailu Sinebryhoffin taidemuseossa Helsingissä on jäänyt Reetan mieleen; museossa vaeltaessaan hän ja hänen opiskelutoverinsa olivat miettineet, että ”voi kun tänne pääsisi joskus toihin...”

Nykyinen Kansallisgalleria oli toiminut aikaisemmin säätöpohjaisena, ja siitä tehtiin 1990 Valtion taidemuseo, jonne haettiin työntekijöitä. Sinebryhoffin taidemuseossa johtajana aloittanut tohtori Aune Jääskinen valitsi Reetan sinne tutkimusavustajaksi. ”Siten pääsin sitten sinne, mitä oltiin haluttu”, hän muistelee. Aune Jääskinen oli myöhemmin kertonut hänelle, että valinnan perusteena oli se, että Reetalla oli taidehistorian lisäksi kaupallinen koulutus. Tuolloin tällaista yhdistelmää ei oikein ollut kenelläkään.

Alussa Reetta teki museolla kaikkea, etenkin sellaista, mitä muut eivät suostuneet tai halunneet. Työtä oli paljon. Kolmen henkilön voimin museossa toteutettiin isoja kansainvälisiä näyttelyitä niin, että kaikki tehtiin itse: suunnittelu, vakuutukset, toteutus sekä näyttävät kolmikieliset näyttelyjulkaisut, joita tuohon aikaan tehtiin useimmista näyttelyistä. Ei ollut erikseen nykyisin museoissa työskenteleviä registraattoreita, joka vastaavat mm. museon kansainvälisestä näyttely- ja kokoelmalogistiikasta. Olipa Sinebryhoffin taidemuseolla työssä jonkun aikaa Aune Jääskisen

palkkaamana myös Satu Östring-Procopé, jonka palkkaaminen entisenä Miss Suomena herätti tuolloin julkista hämmästyä, mutta joka kuitenkin houkutteli paljon vierailijoita taidemuseoon, Reetta kertoo.

1990-luvulla hän oli kuusi vuotta kotona lasten kanssa ja sinä aikana kehitti tietoteknistä osaamistaan. Tästä osaamisen päivittämisestä oli työhön palaamisen jälkeen hyötyä, kun Reetta ryhtyi tuolloin museon intendenttinä toimineen Synnöve Malmströmin kanssa tekemään *Miniatyyrit*-kirjaa, joka ilmestyi vuonna 2002. Kirjassa esitetyistä miniatyyreistä valtaosan konservoi sveitsiläinen Bernd Pappé, muotokuvaminiatyyrien konservointiin ja restaurointiin erikoistunut arvostettu asiantuntija, konossööri. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun miniatyyrejä varsinaisesti tutkittiin näin tarkasti Suomessa.

”Miniatyyreissä on sielu, joka koskettaa”

Näillä sanoilla Reetta Kuojärvi-Närhi kuvaa herkkiä miniatyyrimaalauksia. Jotta miniatyyrit säilyvät, niitä on säilytettävä todella tarkoissa olosuhteissa. Herkät materiaalit eivät esimerkiksi saa saada auringonvaloa. Osa miniatyyrimaalauksista on lisäksi niin pieniä ja haavoittuvia, ettei niitä pysty edes avaamaan eikä tutkimaan. ”Miniatyyrit ovat viehättäviä,

koska niin pienessä koossa on niin paljon, siveltemien jäljet ja kaikki. Usein ne ovat jopa taitavimpia kuin isot maalaukset”, Reetta kuvailee.

Miniatyyrit ovat kuin koruja, ja tyypillisesti niitä onkin annettu henkilökohtaisesti lahjoiksi. Kultasepät kehystivät niitä medaljonkeihin, ja varsinkin hallitsijat jakoivat muotokuva-miniatyyrejä nykyisten käyntikorttien tapaan. Kuninkaallisia naimakauppojakin saatettiin suunnitella muotokuvaminiatyyrien avulla, kun sopivia puolisoehdokkaita ei ollut lähistöllä.

Miniatyyrit ovat pienikokoisia ja pikkutarkkoja, usein muodoltaan pyöreitä tai soikeita maalauksia, jotka yleensä oli päällystetty käsin puhalletulla lasilla. Arvokkaiden tai historiallisten miniatyyrien suojamateriaalina saatettiin käyttää myös vuorikristallia. Aiheina ovat pääosin muotokuvat, mutta myös kukka-asetelmia ja maisemia on maalattu. Miniatyyrimaalauksissa käytetään hienostuneita värejä, ja ne maalataan akvarellilla, guassilla tai öljyväriä, toisinaan emalivärein mm. kartonki-, norsunluu- tai vasikoiden, lampaiden ja vuohien nahasta tehdyille pergamenttipohjalle. Miniatyyrimaalauksia eriytyi kirjamaalauksesta omaksi taiteenalaksi 1500-luvulla, ja sen suosio hiipui valokuvan keksimisen jälkeen 1800-luvun puolivälin aikoihin.

Reetta Kuojärvi-Närhen suosikki-miniatyyri on italialaisen Giovanni Bossin maalaama miniatyyri pormestari Nelanderista vuodelta 1800. Miniatyyrit-kirjan (2002, s. 64) mukaan pormestarin arvovaltaa korostaa myös kasvojen kirkkaan punainen väritys.

Kuva: Kansallis-gallerian kokoelma/Sinebrychoffin taidemuseo.

Englantilaisen Alexander Cooperin maalaama puhdaslinjainen miniatyyri kreivitär Bondesta (1625–1660) kuuluu Sinebrychoffin taidemuseon miniatyyrikoelman helmiin.

Kuva: Kansalliskallerian kokoelma/Sinebrychoffin taidemuseo.

Tuntemattomien taiteilijoiden taideteoksia

Moni miniatyyrien tekijä on Reetan mukaan jäänyt tuntemattomaksi. Kansalliskalleriassa ja sen edeltäjässä Valtion taidemuseossa työskennellessään Reetta kertoo päässeensä osallistumaan kolme kertaa Saksassa Cellen kaupungissa Tansey Miniatures Foundation -säätiön järjestämään miniatyyrialan konferenssiin, joista viimeisimpään Sinebrychoffin taidemuseon ystävien myöntämän apurahan turvin. Siellä esitelmöivät hänen mukaansa todelliset konossöörit ja museoihmisiä ympäri maailmaa ja esille nostetaan miniatyyreihin liittyviä erilaisia ja mielenkiintoisia asioita.

Varakkaaseen teollisuussukuun kuuluneet herra ja rouva Tansey keräsivät erittäin korkeatasoisen ja laajan kokoelman, joka sisältää eurooppalaisia miniatyyrimaalauksia. Sinebrychoffin taidemuseon miniatyyrejäkin entisöinyt sveitsiläinen miniatyyriasiantuntija Bernd Pappe on tutkinut ja konservoinut tuota suuren-

moista saksalaista kokoelmaa. Tansey'n miniatyyreistä on tehty kymmenkunta suurta ja paksua luettelokirjaa, joissa kuvataan tarkoin yksi miniatyyri kullakin sivullaan, Reetta Kuojärvi-Närhi kertoo.

Miniatyyrimaalauksesta tuli Reetan kiinnostuksen kohde työn kautta. ”Miniatyyrejä oli kiva tutkia, kun pääsi aiheeseen syvemmälle”, hän sanoo. Hän on tutkinut miniatyyrejä monia näyttelyitä varten ja kirjoittanut niistä näyttely- ja muissa julkaisuissa. Kotivuosien jälkeen Reetta pystyi omia muistiinpanojaan sekä tietotekniikkaa yhdistämällä löytämään kaksi Sinebrychoffin ostamaa erillistä miniatyyrikoelmaa, joista ei aikaisemmin tiedetty mitään. Hän on toimittanut julkaisuja, kuten *Miniatyyri*-kirjan (2002), ja kirjoittanut asiantuntija-artikkeleita mm. Sinebrychoffin taidemuseon ruotsalaisen sisämuuseon, Hallwylin museon vanhan taiteen näyttelyn julkaisuun sekä Tansey Miniatures Foundation -säätiön Portrait Miniatures: Artists, Functions and Collections -konferenssijulkaisuihin.

Reetta Kuojärvi-Närhen oma suosikkiminiatyyri on miniatyyrimaalauksesta uudistaneen italialaisen Giovanni Bossin (1767–1853) maalaama pormestari Nelanderia kuvaava miniatyyri vuodelta 1800 (kuva s. 7). Katsojat voivat kenties pohdiskella Reetan tapaan pormestarin pönäkkää olemusta, ja sitä, minkähänlainen herra hän on ollut, ehkäpä elänyt runsaiden aterioiden ja juomien äärellä ja kenties polttanut jonkun sikarinkin...

Hektisestä näyttelytyöstä arkistotyöhön

Reetta Kuojärvi-Närhen työ Sinebrychoffin taidemuseolla oli pitkälti hektistä ja aikataulutettua näyttelyjen suunnittelua ja toteuttamista, ja hän hoiti ajoittain myös museon johtajan ja intendentin sekä amanuenssin sijaisuuksia. Hänestä mieleenpainuvimpia näyttelyitä oli Kustaa III:n hovimaalarinakin toimineen ruotsalais-taiteilija Pehr Hilleströmin maalauksia esitellyt näyttely (2014–2015), jonka parissa hän teki antoisaa yhteistyötä yhdessä ruotsalaiskollegan tohtori Mikael Ahlundin kanssa. Sinebrychoffin taidemuseon yhteistyö varsinkin ruotsalaisten kanssa on jatkunut jo pitkään.

Tiukka työtahti muuttuvassa työyhteisössä oli ajoittain raskasta. ”Etenkin viimeisimmän, Suomi 100 -juhluvuoden *Minä en ole minä* -näyttelyn (2017) julkaisu, jossa oli 12 kirjoittajaa ja joka tehtiin kolmella eri kielellä, vei minulta aika lailla viimeisetkin mehut jo ennen valmistumistaan”, hän kertoo.

Onneksi näiden kokemusten jälkeen museolla löytyi Reettaa kiinnostava suhteellisen oma- tahtinen arkistotyö, jossa hän työskenteli vuodesta 2018 eläkkeelle jäämiseensä saakka. Hän vie siellä Paul Sinebrychoffin kirjoittamat kirjeet ja mm. myös Ateneumin ja Kiasman taiteilijoiden teoksia uuteen kokoelmahallintajärjestelmään. Viimeisimpänä työnään hän järjesti Kansallisgallerian arkistoa, joka siirrettiin kolmesta eri paikasta samoihin tiloihin Vantaalle.

Reetan paneutuminen arkistojen kätköihin tuotti uutta tietoa museossa olevista Paul Sinebrychoffin hankkimista museoesineistä. Hän kävi läpi kauppaneuvos ja taidekeräilijä Paul Sinebrychoffin (1859–1917) kirjeitä, joita tämä kirjoitti öisin, ja joita kaikkia ei aikaisemmin ollut litteroitu ja käännetty suomeksi. Kirjeistä Reetta löysi tietoja yhdistelemällä ostopaikan Sinebrychoffin hopeiselle oluttuopille sekä tiedon siitä, että museossa sijaitseva koristeellinen puukaappi, jossa on maalauksia Jeesuksen elämästä, ostettiin Tanskasta. Näistä löytyy lisätietoa artikkelissa Sinebrychoffin taidemuseon kustantamasta *Koti Bulevardilla* -kirjassa, johon Reetta kirjoitti historiaa siitä, miten Sinebrychoffit keräsivät museossa olevaa kokoelmaa. Tämä vuonna 2021 julkaistu kirja juhlisti samalla 100 vuotta siitä, kun Fanny Sinebrychoff lahjoitti taidekokoelman Suomen valtiolle.

Kiinnostus taiteeseen suvun perintöä

Reetta arvelee kiinnostuksen taiteeseen olevan osaltaan peruja hänen äidinäidiltään Ida Ruuskaselta ja osaltaan myös Mikkelistä kotoisin olevalta isoisältään raatimies Otto Kinnuselta, joka soitti viulua ja jonka vaimo, Elli Kinnunen (os. Grenman), oli käsityön opettaja ja näin ollen myös luovuuden kanssa tekemisessä.

Ida Ruuskanen tuli nuorena tyttönä ja taitavana käsityöntekijänä Helsinkiin ja perusti Kaisanienkadulle Kappa-Aitta -vaateliikkeen ja elätti äitinsä ja siskonsa, kun isä oli kuollut. ”Mumille myönnettiin Suomen Mallihuoneen Kultaiset saksat ja erilaisia ansiomerkkejä, ja hän oli myös Helsingin eniten verotettu naisryrittäjä, eli hän itse teki mittavan uran”, Reetta kertoo. Kappa-Aitta myytiin vuosikymmeniä myöhemmin Seppälälle vuonna 1969.

Kiinnostus taiteeseen vaikuttaa Reetta Kuojärvi-Närhen mielestä periytyneen ainakin jossakin määrin myös perheen kahdelle aikuiselle lapselle. Tytär on vastikään alkanut kiinnostua taidehistoriasta, ja poika on hyvä maalaamaan tauluja, hän kertoo.

Reetalle Maija-Liisa-äidin puoleinen Ruuskasten suku on ollut lähempänä. Äidillä oli pikkuveli Matti, ja lapsuudessa perheet viettivät jouluja yhdessä Helsingin Mariankadulla isovanhempien Ida ja Matti Ruuskasen kodissa. Kun isovanhemmat kuolivat, niin Matin lapsiin, serkkupoikiin Jukkaan ja Pekkaan pidettiin yhteyttä. Heistä Jukka kuoli jo aikaisemmin, ja Pekka eli marraskuuhun 2025 asti.

Reetalla on monia eläkeaikaansa liittyviä suunnitelmia. Suurimpana projektinaan hän pitää jo aikaisemmin kuolleen isänsä sekä vuonna 2018 kuolleen äitinsä jäämistön selvittämistä. Lisäksi hän oli löytänyt kahden kassillisen verran äitinsä kirjoittamia ja saamia kirjeitä, joissa kyllä riittää tutkimista. Käsitöidenkin pariin olisi hänestä vuosien jälkeen mukava palata. Sukuhistorian päivittäminen ja myös äidinäiti Ida Ruuskasen elämäntarinan muistiin kirjoittaminen ovat niin ikään olleet hänen mielessään. Kesäaikaan tekemistä riittää myös Espoon saarella sijaitsevassa perheen kesäpaikassa.

(Reetta on sukukirjan I painoksessa taulussa 1980 ja II painoksessa taulussa 2188).

Iris Humala

Lähde: Kuojärvi-Närhi, Reetta & Malmström Synneve (toim.) (2002). *Miniatyyrit*. Sinebrychoffin taidemuseon julkaisuja. Valtion taidemuseo.

Ruisviljan monipuolinen historia

Ruiskukka. Kuva: Luonnonyrtit.fi

Kolme heinäkasvia ruokkii maailman, sillä puolet ravinnostamme on heinäkasvien siemeniä. Näin väittää biologi Annika Luther kirjassaan *Rukiin viljava historia* (2022). Riisi tulee Itä-Aasiasta, vehnä Lähi-idästä ja maissi Keski-Amerikasta. Näillä kaikilla on isot siemenet.

Tällaisten heinäkasvien kasvupaikoille maatalous alkoi kehittyä 10 000 vuotta sitten Keski-Aasiassa, Lähi-idässä ja Keski-Amerikassa. Afrikasta lähdettyään esi-isämme vaelsivat muuttoaaltoina eri puolille Aasiaa ja Eurooppaa. Jossakin vaiheessa aiemmin ravinnoksi käytetyn vehnän rinnalle otettiin ruis, jota aiemmin oli pidetty rikkakasvina. Kauraakin alettiin vähitellen käyttää ravintona. Ruis ja kaura viihtyivät niukkaravinteisessa ja kylmässä maassa vehnää paremmin.

Ruis on yksikotinen kasvi, jossa emit ja heteet ovat samassa kukassa. Muista viljalajeistamme poiketen ruis edellyttää ristipölytystä, eli se ei hedelmöitä itseään, vaan tarvitsee tuulen mukana tulevaa siitepölyä hedelmöitykseen ja siementen tuotantoon.

Lajeja on useita

Rukiin latinankielinen nimi on *Secale*, ja rukiin sukuun kuuluu laskutavasta riippuen 4–12 lajia. Nykyinen viljelyruis *Secale cereale* on syntynyt risteytyksen ja mutaatioiden seurauksena. Rukiin kantalaji *Secale vavilovi* kasvaa ja on peräisin Araxis-joen rannoilla Araratin vuoren rinteillä Turkissa lähellä

Armenian rajaa. Kantalajin alanimi vavilovi tulee venäläisestä viljan tutkijasta Nikolai Ivanovits Vavilovista, joka eli vuosina 1887–1943 Venäjällä ja Neuvostoliitossa.

Rikkakasvien torjunta kuuluu olennaisena osana kasvinviljelyyn myös nykyisin, sillä viljakasveille pyritään luomaan edulliset elinolosuhteet, joita hyödyntävät viljeltävän kasvin siementen lisäksi muutkin pellolle osuneet kasvinsiemenet. Rikkakasvien torjunnassa käytetään kasvinsuojeluaineita, mm. glyfosaattia sisältävää Roundup-ruiskutetta.

Vanhimmat löydökset rukiin viljellyistä siemenistä ovat neljäntuhannen vuoden takaa Turkista. Rooman vallan aikaan ruista toki viljeltiin, mutta sitä pidettiin vähempiarvoisena viljakasvina. Mustanmeren rannoilta on selviä viitteitä rukiin käytöstä viljakasvina 600 vuotta ennen ajanlaskumme alkua. Kylminä ja sateisina vuosina ruis menestyi vehnää paremmin Lähi-Idässä ja Venäjällä.

Ruis lyö läpi itsensä viljelykasvina

Lopullisen läpimurtonsa ruis teki ennen ajanlaskumme alkua olleen kylmän kauden jälkeen. Tuohon aikaan rukiin tähkät koottiin keräämällä pussiin, millä vältettiin rikkakasvien siementen sekaantuminen viljaan. Teknologia kehittyi, ja rautasirppikin otettiin käyttöön jo ennen ajanlaskumme alkua. Rukiin siemenet vaativat itäkkeeseen pakkasta, joten parhaat menestymismahdollisuudet olivat alueilla, jossa vilja kylvettiin syksyllä. Tällaisia alueita oli pohjoismaissa, Keski-Euroopan pohjoisosissa, Turkin Taurus-vuoristossa sekä Balkanin rinteillä.

Suomen vanhimmat rukiin siitepölylöydöt ovat hiekkamailta noin 1200 vuotta ennen ajanlaskumme alkua. Vuosien 300 ja 800 välillä rukiin siitepölyn määrä kasvaa löydetyissä näytteissä maassamme. Ohra oli kuitenkin pääviljalajinamme pitkään, mutta rukiin asema kasvoi koko ajan. Germaanisissa, slaavilaisissa ja suomalaisugrilaisissa kielissä viljasta käytetään nimiä roggen, rugen, ryge, rez, ruis ja aresh.

Kotimaiset viljat

Kuva. Leipätiedotus.

Rukiilla on pitkä ja suhteellisen heikko korsi, mistä syystä kovilla sateilla se useinkin lakoonuu eli kaatuu ja näin vaikeuttaa sadonkorjuuta. Tätä ominaisuutta on pyritty hallitsemaan korrenvahvistusaineilla, joita ruiskutetaan vasta itäneelle oraalle varhaisessa vaiheessa. Nykyisin 95 % rukiista viljellään Pohjanmeren ja Uralvuoriston välillä olevalla alueella.

Rukiilla on paljon seuralaisia

Eino Leino kertoo Nocturne-runossaan ”Ruislinnun laulu korvissani, tähkämpäiden päällä täysi kuu”. Monet ruislinnun eli oikealta nimeltään ruisträäkän kuulijat eivät ole läheskään yhtä runollisella mielellä kuullessaan linnun äänen, sillä sen verran rämisevä ja kovaääninen tämä lintulaji on. Lintu on keskikokoinen, harmaanruskeajuovainen, ja sillä on lyhyt nokka, tukevat jalat ja pitkän varpaat. Ruisrääkkä kuuluu rantakanojen heimoon ja on sukua muun muassa nokikanalle. Linnulla ei ole todettu olevan mitään erityistä sidettä juuri rukiiseen, mutta kun ruis oli valtaviljalajina pitkään ja lintu viihtyi viljapelloilla, lintu sai varmaan nimensä sitä kautta.

Rukiilla on naapureinaan monia heinälajeja, kuten ruiskattara, peltorusojuuri, aurankukka, rikkakukonkannus ja ruisunikko. Näistä ruiskattara on rikkakasvi, joka on rukiin kanssa samantipainen ja Ruotsissa sitä viljellään perinnekasvina. Aurankukka on yksivuotinen kukkakasvi, jota on käytetty kansanlääketieteessä lääkkeenä.

Tunnetuin rukiin seuralaiskasveista on sini-kukkainen ruiskaunokki eli ruiskukka, jota aikanaan pidettiin hankalana rikkakasvina. Tunnettuutta on lisännyt sen käyttö politiikassa, sillä kokoomus käyttää sitä tunnuksenaan Suomessa. Myös saksalainen äärioikeistopuolue AfD on käyttänyt ruiskukkaa tunnukseensa.

Varsin epätoivottu seuralainen rukiilla oli torajyväsieni, joka tuottaa myrkyllistä ergotamiiniä. Tätä ainetta on kyllä käytetty oikein annosteltua lääkeaineiden valmistuksessa. Jos torajyvä tarttuu rukiin tähkään, se muodostaa oikeissa olosuhteissa kasvaessaan mustan rihmastopahkan. Jos nämä rihmastopahkat päätyvät ruisviljan joukkoon syötäviksi, ne aiheuttavat vaikeita sairauksia. Torajyvää torjutaan nykyisin lajittelemalla ne pois viljasta muiden rikkakasvien siementen tavoin.

Kaskiviljely kukoisti menneinä vuosisatoina

Vanhin vakiintuneista viljelymuodoista maasamme oli kaskiviljely. Siinä kaadettiin ensin metsää, joka sen jälkeen poltettiin paikallaan, ja saaduilla tuhkaisilla mailla viljeltiin muutamana vuoden ajan huippusatoja tuottavaa viljaa. Metsän palaessa humuksesta irtautuu kaliumia, fosforia ja typpeä, joita vilja voi käyttää hyödykseen kasvaessaan. Palon myötä rikkakasvitkin hävisivät vähäksi aikaa kasketuilta mailta.

Kaskiviljely vaati paljon maata, sillä kasketut maat eivät tuottaneet jatkuvasti, vaan uutta metsää piti olla koko ajan kaadettavana, jotta viljely voitiin jatkossa ulottaa uusille alueille. Asutus joutui kaskiviljelyn ansiosta leviämään pohjoisemmaksi, ja savolaiset olivat erittäin taitavia kaskiviljelyn ja asutuksen levittäjiä.

Poltetuille kaskimaille levitettiin rukiin siemenet, kun maata oli saatu käännettyä yksinkertaisella puisella hevosen vetämällä aatralla. Kylvö tehtiin syksyllä, ja seuraavana keväänä pelto oli aidattava, jotteivät eläimet päässeet syömään kasvustoa. Elokuussa ruis leikattiin sirpillä ja koottiin lyhteiksi, jotka kuivattiin pystyasennossa kuhilaina. Vilja puitiin lyömällä lyhteitä seinään, jolloin siemenet irtosivat korsista. Siemenet koottiin edelleen jalostettaviksi jauhamalla myllynkivien välissä tai myöhemmin myllyissä. Koska kaski-

viljely tuhosi metsää, siitä oli luovuttava viljelymuotona 1800-luvun kuluessa peltoviljelyn yleistyttyä.

Riihi tarvittiin viljankuivatukseen ja puintiin

Puidut viljat oli pidettävä kuivina. Ensin viljat oli kuitenkin saatava puitua, mitä varten kehitettiin riihi, jossa oli puilla lämmitettävä uuni kuten saunassa. Viljat vietiin kuivattaviksi hirsistä rakennettuun riiheen, jossa kuivat viljat puintiin seiniä vasten hakkaamalla tai myöhemmin hakkaamalla viljoja lattialla sitä varten kehitetyillä varstoilla eli riutoilla. Riihessä ei ollut hormia, vaan uuninkiviä lämmitettiin polttamalla tulta kivien alla. Riihen yläosassa oli orsia, joihin lyhteet nostettiin kuivumaan. Kun koneellinen puinti puimakoneilla yleistyi 1900-luvun alkuvuosina, riihet jäivät käyttöä vaille.

Kotitilallanikin oli riihi, joka kuitenkin paloi 1930-luvulla, eikä uutta riiheä enää rakennettu. Minun aikani tilalla ei viljelty ruista, mutta 1930-luvulla sitä oli ollut viljelyssä monen hehtaarin alalla.

Nälkävuodet vaikeuttivat viljelyä

Suomen väkiluku kasvoi tuntuvasti 1700- ja 1800-luvuilla. Väestönkasvuun vaikutti toisaalta rukiin viljelyalan kasvaminen ja toisaalta rokotusten yleistyminen, joka vähensi oleellisesti lapsikuolleisuutta. Katovuosia oli varsin paljon, ja erityisen raskaat katovuodet olivat 1600-luvun lopulla. Myös 1830-luvulla oli useita katovuosia.

Kesällä 1867 ruissato jäi sääolosuhteiden takia vain puoleen normaalista. Tuolloin jouduttiin turvautumaan tuontiviljaan, jota ei saatu läheskään tarpeeksi. Viljaan sekoitettiin muun

muassa jäkälää, joka ei kuitenkaan täyttänyt ravinnontarvetta. Lavantauti ja pilkkukuume levisivät koko maahan, ja kuolonuhreja tuli paljon.

Vuonna 1868 kesä saapui normaaliin tapaan, ja vähäiset viljat saatiin kylvettyä, mutta ankarat hallat tuhosivat syyskuun alussa korjaamatta olleita viljoja. Vuosina 1867 ja 1868 kymmenesosa väestöstä menehtyi. Vuonna 1869 sääolot vakiintuivat, ja viljely vähitellen pääsi palaamaan ennalleen. Maataloustuotantoa ryhdyttiinkin suuntaamaan maidontuotantoon.

Ruista voi käyttää monin tavoin

Perinteinen tapa valmistaa rukiista syötävää on tehdä ruisviljasta hapattamalla taikina, joka paistetaan ruisleiviksi uuneissa. Hapatuksessa käytetään hiivan sijasta hapanjuurta, jota säilöttään taikinasta aina pieni määrä seuraavaa taikinaa varten. Hapanjuurta voi hyvin myös pakastaa.

Lisäksi ruista käytetään esimerkiksi valmistettaessa ruispuuroa tai ruispuolukkapuuroa. Hampurilaisketjutkin ovat ottaneet rukiin raaka-ainekseen valmistaessaan ruishampurilaisia. Suurin osa oluesta tehdään ohrasta, mutta ruista käytetään ruisoluiden valmistuksessa. Saksalaiset Roggenbier-oluet sisältävät jopa 60 % ruismallasta.

Ruisolkia on perinteisesti käytetty mm. olkikattojen valmistuksessa ja olkisten himmeleiden teossa.

Lähde: Annika Luther: Rukiin viljava historia. Kustantamo S&S, Helsinki 2022.

Markku Ruuskanen

Miten viljalajit voi erottaa toisistaan?

Kauralla on hapsottava röyhy, jossa siemenet riippuvat vapaina poiketen muista viljoista, joilla on tiivis siementähkä. **Vehnällä** on kalju tähkä, josta pistävät vihneet eli kasvin siemenessä olevat okaset kuin parransänki. Vehnä kypsyy valmistuessaan sadonkorjuuta varten. **Ohralla** on pitkät kiiltävät vihneet. **Rukiillakin** on pitkät vihneet ja tähkä näyttää hapsottavalta kuten karvainen perhostoukka.

Vehnä, kaura ja ohra ovat itsepölytteisiä, eli saman tähkän siemenet voivat hedelmöittää tähkässä olevia siemeniä.

Torpankontrahti - Ruuskanen vuokraa Ruuskaselle 1700-luvun tapaan

Seuraava maanvuokrasopimus on tehty siten, että minä, **Antti Ruuskanen**, tulevana torpparina ja uudistilallisena, saan **talonpoika Petter Ollinpoika Ruuskasen** omistamasta Itämaa-nimisestä maa-alueesta seuraavat edut:

Ensiksi minun tulee yhdessä hänen kanssaan rakentaa tupa ja karjasuoja, ja hänen vanhasta pihapiiristään hän antaa minulle vanhan aitan sekä on avuksi eteisen kattamisessa torppaan. Lisäksi hän myöntää minulle **kuusi vapaavuotta**, joiden aikana olen vapautettu kaikista maksuista ja velvollisuuksista häntä kohtaan. Ja jos minä saman ajan kuluessa yhdessä hänen kanssaan raivaan, kuivatan ja otan niityksi suon nimeltä **Peruskorpi**, saan minä häneltä vielä **seitsemännen vapaavuoden**. Näiden vuosien kuluttua minä, Anders Ruskain, sitoudun maksamaan mainitulle Petter Ollinpoika Ruuskaselle **kolmannen osan sadosta**, niin pelloilta kuin kaskesta, metsistä ja maista. Mutta jos minut todetaan laillisesti syylliseksi johonkin rikokseen tätä isäntääni vastaan, on hänellä oikeus ilman lisäoikeudenkäyntiä ja muuttomääräaika karkottaa minut torpasta ja ajaa pois. Jos taas hän ilman pätevää ja laillista syytä yrittäisi ajaa minut torpasta pois, on hänen korvattava minulle kaikki siihen mennessä aiheutuneet kulut, työ ja vaiva.

Tämä vahvistetaan kutsuttujen todistajien läsnä ollessa nimien ja puumerkkien allekirjoituksin.

Kuopiossa 2. lokakuuta 1795.

Petter Ollinpoika Ruuskanen Antti Ruuskainen

Todistajina mm.

Jacob Wallgreen, Olof Heikinpoika Hämäläinen, Henric Lämsä ja muita Murtoalahden ja Kaaraslahden kylien talonpoikia)

Koska kantaja oli tämän sopimuksen perusteella ryhtynyt torpan rakentamiseen ja käyttänyt siihen useita työpäiviä, ja koska vastaaja oli kieltänyt häntä jatkamasta rakentamista, vaati kantajan asiamies korvausta tehdyistä päivätöistä seuraavan laskelman mukaisesti:

Vuonna 1796 syksyllä kaadettiin 20 kuusitukia, joiden pituus oli 3½ sylvä, mihin kului 20 päivää työtä á 8 killingiä päivältä. Lisäksi käytettiin hevospäivätyö rakennuksen kuljettamiseen vanhalta pihalta torpan paikalle sekä kaksi päivää rakennuksen pystyttämiseen.

Kuopiossa 7. marraskuuta 1797

Antti Ruuskanen

Vastaaja puolestaan väitti, ettei ollut kieltänyt torpan rakentamista, vaan edelleen toivoi sen valmistuvan, ja että hän oli osallistunut rakennuspuun hakkuuseen puoliksi kantajan kanssa, ja vaati näin vapautusta korvausvaatimuksesta.

Tämän jälkeen kantajan asiamies ilmoitti, että koska vastaaja nyt sallii työn jatkamisen, on kantaja valmis saattamaan torpan valmiiksi, kunhan vastaaja hyvissä ajoin poistaa henkilön, jonka hän oli ottanut kantajan tilalle. Vastaaja lupasi tämän tehdä, ja kun osapuolet lukemisen jälkeen tunnustivat tämän sopimuksen, se vahvistettiin heidän noudatettavakseen. Merkittiin pöytäkirjaan.

Pekka Ollinpoika Ruuskanen s. 1762 asui Kaaraslahden Hannonmäessä ja Antti Juhonpoika Ruuskanen s. 1767 muutti 1802 Kasurilaan.

Markku Ruuskanen

Savolaista rahvasta 1780-luvulta. Kuva: Kansalliskirjasto

Junamatka joulumarkkinoille ja Saksan pikkukaupunkeihin

Yläkuvassa joulupukkikoriste Goslarin joulumarkkinoilla.

Vasemmalla Dortmundin joulumarkkinat ja maailman korkeimmaksi väitetty joulukuusi.

Matkamme päätavoite oli tutustua saksalaisiin joulumarkkinoihin ja vieraila myös pienemmissä kaupungeissa, koska me emme pidä kovin paljon suurkaupungeista. Matka toteutui joulukuussa 2025, ja lopullinen matkareittimme oli seuraava: Saarbrücken – Forbach (Ranska) – Sankt Wendel – Trier – Bonn – Düsseldorf – Köln – Dortmund – Leipzig – Halle (Saale) – Wernigerode – Quedlinburg – Goslar – Hildesheim – Celle – Hannover – Rostock – Schwerin.

Lähdimme 8. joulukuuta 2025 aamuvarhaisella Järvenpään Ainolasta junalla Helsinki-Vantaan lentokentälle. Lensimme Frankfurtiin, joka on meille molemmille varsin tuttu lentokenttä, sillä toinen meistä eli Emma oli Saksassa vaihtopiskelijana vuonna 2024 ja minäkin lensin sinne muutaman kerran. Ensi alkuun matkustimme junalla Frankfurtista lounaaseen sijaitsevaan Saarbrückeniin, ja onneksemme ehdimme sinne

menevään junaan, joka oli melkein tunnin myöhässä. Saksassa oli vuonna 2025 monin paikoin laajoja ratatöitä, jotka vaikuttivat jo matkamme mennessämme Saarbrückeniin. Juna oli lopulta niin paljon myöhässä, että osa sen matkasta jouduttiin perumaan. Jouduimme vaihtamaan juna Neunkirchenissä Saarlandissa.

Matkan alussa Saksan sää oli poikkeuksellisen lämmin joulukuussa, jopa yli 15 astetta. Paikallisissa uutisissa oli esillä kuvia ja videoita, joissa ihmiset olivat uimassa.

Saarbrücken on Saarlandin osavaltion pääkaupunki lounaisessa Saksassa Saar-joen varrella lähellä Ranskan rajaa ja on Saar-alueen hiilikaivosalueen teollisuus- ja kulttuurikeskus. Unescon maailmanperintökohde entinen rautakaivos sijaitsee Völklingenissä Saarbrückenin kyljessä. Saarbrückeniin päästyämme kävimme heti

ensimmäisenä iltana Ranskan puolella Forbachissa ja samalla ranskalaisilla joulumarkkinoilla. Se oli meille molemmille autenttinen kokemus, koska silloin tuntui, että on oikeasti ulkomailla, koska emme kumpikaan osaa ranskan kieltä.

Seuraavana aamuna tutustuimme Saarbrückenin kaupunkiin kävelemällä ympäriinsä. Saarlandin alue on siitä erikoinen, että se on kuulunut välillä Ranskalle ja välillä Saksalle.

Joulumarkkinoilla myös Ranskan ja Luxemburgin puolella

Tämän jälkeen toisena matkapäivänä matkustimme noin puoli tuntia kohti Frankfurtia historialliseen Sankt Wendeliin, jossa oli hienot keskiaikaiset markkinat ja joulumarkkinat. Iltapäivällä jatkoimme matkaa noin tunnin verran pohjoiseen Trierin kaupunkiin, joka sijaitsee Moselin jokilaaksossa ja on Saksan vanhin kaupunki. Myös Trierissä kävimme illalla joulumarkkinoilla; ne olivat hienot ja siellä oli todella paljon ihmisiä.

Trier sijaitsee lähellä Luxemburgin rajaa, joten seuraavana aamuna lähdimme Luxemburgiin päiväreissulle. Siellä kävimme tutustumassa tunneleihin ja sikäläisiin joulumarkkinoihin. Joulumarkkinat olivat aika samanlaiset kuin Saksan puolella. Suurin ero oli joulumarkkina-

mukissa, jonka sai halutessaan ostaa, jos ei lunastanut siitä panttia.

Jo samana iltapäivänä suuntasimme junalla kohti Bonnina, jonne lopulta pääsimme noin tunnin myöhässä, koska meidän junamme osamatka peruttiin Trierin ja Koblenzin välillä. Nordrhein-Westfalenin osavaltiossa ja Rhein-joen varrella sijaitseva Bonn oli Saksan liittotasavallan eli Länsi-Saksan pääkaupunki vuosina 1949–1990.

Seuraavana aamuna tutustuimme Bonnin keskusta, minkä jälkeen matkamme jatkui kohti Düsseldorfia ja sen jälkeen Kölniin. Kölnissä oli useita upeita joulumarkkinoita. Kölnin tuomiokirkon joulumarkkinoilla oli tosin aivan liikaa ihmisiä, mutta Nikolaidorfissa Kölnin Rudolfplatzilla oli hienot markkinat.

Unescon maailmanperintökohde valotti Ruhrin alueen historiaa

Viidennen matkapäivän aamuna lähdimme kohti Dortmundia, mutta matkan varrella pysähdyimme Essenissä ja kävimme tutustumassa Zollvereinien hiilikaivosten maailmanperintökohteeseen eli Zeche Zollverein kaivosmuuseon. Tämän arkkitehtuuriltaan vaikuttavan alueen historia ulottuu 1840-luvulle, ja hiilikäivoksen toiminta päättyi siellä vuonna 1986. Illalla kävimme Dortmundin joulumarkkinoilla,

Vasemmalla jouluhahmoja Forbachin joulumarkkinoilla Ranskan puolella. Oikealla markkinatunnelmaa Luxemburgissa.

Vasemmalla virastotalo Hildesheimissä, yläkuvassa Zeche Zollverein -hiilikaivos-museo Essenissä ja alimmaisena Kölnin joulumarkkinoilta ostamamme joulumuki .

joka tarjosi hienon valoshow'n illalla. Dortmundin joulumarkkinoilla olevan joulukuusen väitetään olevan maailman korkein kuusi.

Seuraavana aamuna lähdimme junalla Dortmundista kohti messuistaan tunnettua Leipzigia. Vaikka matka olikin pitkä, reilut 400 km, juna ei tarvinnut vaihtaa kuin kerran Kasselissa. Majoituksemme oli Leipzigin alangon luoteisosassa Saale-joen varrella sijaitsevan Halle (Saale) -nimisen kaupungin ja Leipzigin välillä Leipzig-Hallen lentokentällä. Illalla kävimme Leipzigin näyttävillä joulumarkkinoilla, joiden erikoisuutena aikaisempiin markkinoihin verrattuna oli sinne rakennettu Suomikylä (Finnvillage / Finnische Weihnachtsdorf), jonka on laatinut Kalevala Spirit, suomalais-saksalainen perheyritys. Myös Lappi-Hunaja myi siellä suomalaista hunajaa (Finnische honung). Seuraavana aamuna kävimme kiertelemässä Leipzigin raitiovaunulla ja tutustumassa Euroopan suurimpaan rautatieasemaan Leipzig Hauptbahnhofiin eli Leipzigin päärautatieasemaan.

Ristikkorakenteisia puutaloja ihailmassa

Seuraavaksi menimme Hallen (Saale) kautta Hannoverin suuntaan pienehköön Wernige-

roden kaupunkiin. Illalla kävimme lähellä sijaitsevassa Quedlinburgissa joulumarkkinoilla ja seuraavana aamuna suuntasimme samoilla seuduilla sijaitsevaan Goslariin joulumarkkinoille.

Seuraava yöpymispaikkamme oli Hildesheim Hannoverin eteläpuolella, ja samalla kävimme sekä Ala-Saksin osavaltion pääkaupungissa Hannoverissa että Hannoverin koillispuolella sijaitsevassa Cellessä. Cellestä jäi mieleen Cellen linna ja sen todella hienot ristikkorakenteiset puutalot. Linnasta on historian kirjoissa mainittu jo 1300-luvulla.

Seuraavaksi oli matka-ajaltaan, vaikka ei ehkä matkan pituuden osalta pisin siirtyminen Saksassa Hildesheimista Itämeren rannalla sijaitsevaan Rostockiin. Juna oli lopulta sen verran myöhässä, että ehdimme matkan varrella hie- man kiertelemään meille jo entuudestaan tutussa Lyypekin kaupungissa. Rostockissakin kävimme joulumarkkinoilla, jossa väkeä riitti paljon.

Viimeisenä päivänä Saksassa lähdimme aamulla Rostockista junalla Schwerinin kaupunkiin, jossa tutustuimme mm. Schwerinin linnaan ja joulumarkkinoihin. Illalla söimme vielä joulu-

markkinoilla. Loppumatkamme eteni niin, että menimme laivalla Rostockista Ruotsiin Trelleborgiin, joka sijaitsee Mäljön eteläpuolella, ja sieltä snälltägetilla eli pikajunalla Tukholmaan ja Tukholmasta laivalla kotiin Turkuun.

Joulumarkkinoilla ei tarvinnut olla nälissään

Saksalaisilla joulumarkkinoilla oli tarjolla mitä erilaisimpia ruokia, joten ravintoloissa meidän ei tarvinnut juurikaan käydä. Joulumarkkinoilla maistelimme mm. Milchreisia eli riisipuuroa, Lángosia ja Käsespätzleä. Lángos on rasvassa uppopaistettu taikinalettu, jonka päälle laitetaan erilaisia täytteitä, esimerkiksi rahkaa, juustoa, kinkkua, valkosipulia, tai muita mausteita. Käsespätzle on puolestaan karamellisoidulla sipulilla viimeistelty juustopasta. Meille jäivät lisäksi mieleen myös hyvät, Saksassakin huomioidut Döner kebab -ateriat varsinkin Sankt Wendelissä ja Bonnissa.

Tavoittemme vierailta joulumarkkinoilla ja myös pienemmissä kaupungeissa täytyi matkamme aikana hyvin, sillä kävimme kaikkiaan

Joulumarkkinoiden erikoisuuksia: yläkuvassa uppopaistettu taikinalettu Lángos ja alakuvassa annos makeaa knöödeliä, joka on vedessä keitetty taikinapallo päällyksineen.

Oikealla kuva Quedlinburgin joulumarkkinoilta.

noin 16 joulumarkkinoilla. Varsinkin Nordheim-Westfalenin alueella oli tosin liikaa ihmisiä meidän makuumme. Panimme myös merkille koululaisryhmät, joita oli aika monilla joulumarkkinoilla. Ilman käteistä rahaa ei myöskään joulumarkkinoilla pärjännyt.

Kaikissa vierailemissamme kaupungeissa joulumarkkinat eivät olleet saksan kielellä nimeltään Weinachtsmarkt vaan Christkindlmarkt; näin oli ainakin Saarbrückenissä ja Sankt Wendelissä. Tämä liittyy siihen, että Etelä-Saksassa, kuten mm. Saarlandissa, Baden-Württembergissä ja Baijerissa, pääasiallinen uskonto on katolilaisuus, toisin kuin protestanttisessa Pohjois-Saksassa.

Alun perin yksi tavoittemme oli myös käydä katsomassa Saksan matkamme aikana jalkapalloa, mutta tämä ei onnistunut, koska sopivia pelejä ei ollut ja korkeampien sarjatasojen pelit ovat usein loppuunmyytyjä. Tämä olkoon tavoitteena seuraavalla reissulla.

Teksti ja kuvat: Ville Ruuskanen

Kalaallit Nunaat

Johdanto: Kulkija luonnoltaan ... Kierreltyäni vuositolkulla erämaita rinka selässä, aloin miettiä vaihtoehtoa painavan rinkan kantamiselle. Luonnon keskelle oli kuitenkin päästävä. Tähän ongelmaan ratkaisu löytyi retkimelonnasta. Senpä vuoksi kävin melontakursin, minkä jälkeen liittyminen melontaseuraan takasi sen, että aina löytyi kavereita pidemmillekin retkille. Näiden kavereiden kanssa tuli tehtyä useitakin 1-2 viikon reissuja sekä suuremmilla järvillä että Suomenlahdella. Ja heidän kanssaan kulkeissani kuulin tarinoita houkuttelevista melonnoista Grönlannin vesillä. Näin heräsi haaveet Grönlanti-melonnasta, mutta epäilin riittäisivätkö omat taitoni kuitenkaan niin vaativiin olosuhteisiin. Aikani haaveiltuani Aventura ja Partioaitan 365-klubi tulivat avuksi ja alkoivat järjestää melonta- ja vaellusmatkoja Grönlantiin. Tällaisella reissulla olin elokuussa 2022.

Muutaman tunnin lennon jälkeen laskeuduimme sateensumuiseen Reykjavikiin, josta matka jatkui seuraavana päivänä eteläisessä Grönlannissa sijaitsevaan **Narsarsuaqiin**. Tosin melkoisen tovin jouduimme Reykjavikin kentällä odottelemaan sankimman sumun hälvenemistä. Lopulta pääsimme kuitenkin matkaan, ja pilviverhon yläpuolelle päästyämme avautuikin ikkunasta huikeat pilvimaaisemat. Ensimmäinen aavistus mantereesta olivat meressä kelluvat jäälautat, ja sitten alkoikin ikkunasta pikkuhiljaa näkyä vuorenharjanteita ja eri näköisiä upeita mosaiikkiveistoksia – kivien, kallioiden ja jään muodostamia – mitä ihmeellisempiä luonnon luomuksia.

Laskeuduimme pilvettömään rauhallisen vihertävään vuonomaisemaan, jota naalinhorsmat ja sinikellot maalailivat omaan värimaailmaansa. Matkalla venesatamaan ihailemista riitti, ja kuinka ollaakaan – ensimmäinen jäälautta ja ihastuttava seinämaalaukset toivotettiin tervetulleeksi inuiittien maailmaan. Inuiittikulttuurin perusaatos on eläminen sopusoinnussa ympäröivän luonnon kanssa. Toivotavasti tämän kulttuurin annetaan kukoistaa tulevaisuudessakin.

Inuiitti tarkoittaa ihmistä. Inuiitit ovat maailman laajimmalle levinnyt alkuperäiskansa. Historiansa aikana he ovat vaeltaneet Itä-Siperiasta nykyisen Tšuktšien niemimaan suunnalta Alaskan kautta aina Itä-Grönlantiin asti joskus 2500 e.a.a. Tälle laajalle alueelle on kehittynyt vuosisatojen aikana monia eri kieli- ja murreryhmiä. Grönlannissa asuvat inuiitit voidaan jakaa kolmeen ryhmään: kalaallit, tunumiitit ja inughuitit.

Inuiittikulttuurin tarkat rakenteet ja toiminnot olivat kehittyneet luonnon ehdoilla. Luonto oli kaikki kaikessa, ympäröivän maailman revontulista meren aaltoihin, tundran ja taigan erilaisiin ilmenemis- muotoihin. Niiden ajateltiin olevan täynnä elämää ja henkilöitä, joilla oli sielu. Inuiitit kutsuvat eläimiä usein veljikseen ja sisarikseen. (Lähteet: YK-liitto ja Wikipedia)

Moottoriveneellä matkasimme parkatakin lämmössä **Oassiarsukiin**, vuonon toiselle puolen. Siellä meitä odotti **Leif Erikssonin majatalo**, jossa sitten iltapalan jälkeen pakkasimme ja purimme aamulla alkavaa melontareissua varten. Majatalo oli täynnä turisteja, yö rauhallinen, koska **nipaarsafle** (hiljaisuus) oli klo 22.

*Leif Erikssonin isä oli viikinki **Erik Punainen**, joka tarun mukaan perusti Grönlannin ensimmäisen skandinaavisen asutuksen 980-luvun puolivälissä. Saagojen mukaan Erik retkeili kolme vuotta pitkin Islannin länsipuolelta löytämänsä maan rannikkoa, ja palattuuaan antoi sille nimen Grönland, vihreä maa.*

Ikijää kutsuu melojan jäälauttojen sekaan

Aamupalan jälkeen suuntasimme kohti **Tasiurraqia**. 6-7 km:n mittainen polku myötäili todella viehättävää vihreää suppalampien ja purojen muodostamaa alannetta, jossa lammaskatraita käyskenteli tyytyväisenä nautiskelemassa herkullista heinää ja raikasta vettä. Yksinäinen kiven päällä huuteleva lammas johdatteli meidät sitten perunapeltojen vieritse alas Tasiurraqin kylään nauttimaan lounasta ja pakkaamaan kajakkeja.

Pienen eväharjoittelun jälkeen lähdimme matkaan **puttaqut** (pelastusliivit) päällä meitä odottavien jäälauttojen sekaan. Mitä lähemmäs tulimme, sitä suuremmiksi ne kasvoivat ja näyttivät vaihtelevan ja värikkään kauneutensa. Mukavaa rauhallista melontaa tuossa hurmaavassa ja alati kiihtyvän sateen maisemassa! Hurmaannuin siitä kauniista musiikista, joka ympäröi meidät – isot veteen putoilevat pisarat antoivat suurten jousisoitinten kaltaisen perussykkeen - ja jäälauttojen pienten halkeilujen äänet olivat kuin kirkas ja sointuva puhallinsoolo.

Parin tunnin melonnan jälkeen lähestyimme rantaa, jossa hylje toivotti meidät tervetulleeksi iloisella vihellyksellään. Rantauduimme ja siirsimme kajakit ylös rantatörmälle nousuvedeltä suojaan. Sen jälkeen pystytimme teltat yhä yltyvässä sateessa märkinä kuin uitetut koirat. Lopulta teltat oli pystyssä ja vatsa täynnä Daniela-oppaamme taikomaa herkullista illallista. Sitten saattoikin jo käydä yöpuulle. Lämmin pullo makuupussissa rauhoitti kummasti uneen, jonka herätti pari valtavaa jymähdystä – Onko se ukonilma? - Ei, vaan jäälauttojen halkeamisesta syntyvä jymähdys.

Aamupalan jälkeen lähdimme päivän mittaiselle melontaretkelle jäälauttojen sekaan kurkistamaan **Sermilikin vuonolle**. Melominen jäälauttojen seassa aurinkoisessa säässä oli huikea kokemus, jossa aurinko taikoi esiin mitä moninaisimpia veden ja jään värejä ja jonka kruunasi jäälauttojen laulu. Leiriin palattuamme kävimme vielä kukkulan takana Sermilikin rannalla ihailemassa jääluttamerta ja kaukana häämöttävää jäätikköä. - Maiseman hiljainen kauneus valtasi mielen.

Aurinko herätteli jälleen uuteen päivään, ja aamupalan jälkeen kävimme ensin tutustumassa inuiittien vuosisatojen takaisin talviasumuksen jäännöksiin ja piipahdimme katsomassa vanhaa viikinkiajan hautausmaata, jossa lepäsi kaksi pääkalloa päivänvaloa paistatellen. Tämän jälkeen sitten olikin aika palata leiripaikalle, pistää leiri pakettiin ja lähteä paluumatkalle nautiskelemaan jään laulusta ja värien rikkaudesta. Jäälauttojen hajoamisääniä kuului useammalta suunnalta ja ne olivat eilisestä voimistuneet. Paluumatkamme kulki tosi huikeiden jäävuorimaisemien syleilyssä. Ja jossakin siellä jäälauttojen seassa tuli hyljekin meitä saattamaan ja seurailemaan kummallisia kulkijoita punaisine mahoineen ja pitkälle roikkuvine käsineen.

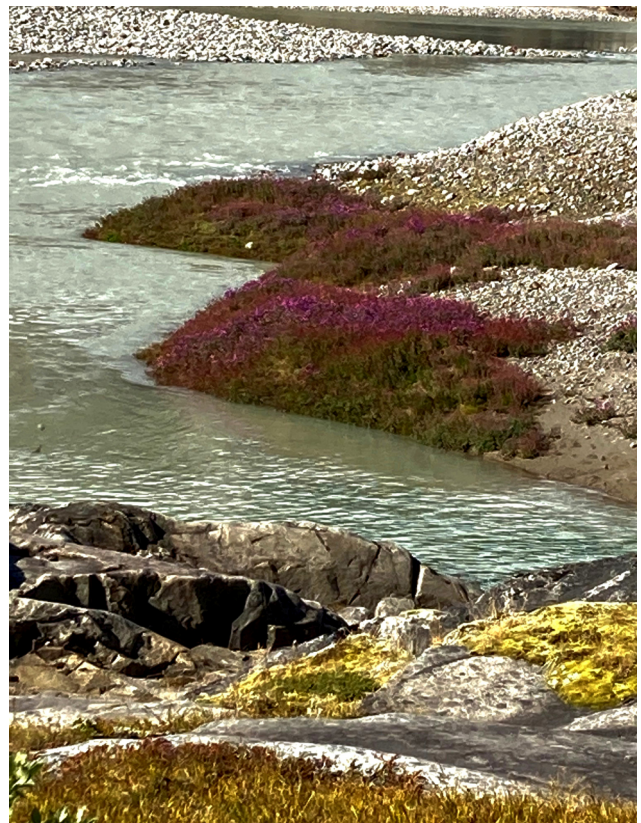
Sitten yhtäkkiä lahdessa alkoi kuulua valtavaa jäävuoren laulua, johon vastarannan kallio vastaili moninkertaisesti, ja yhtäkkiä – siinä suoraan edessä, vastarannalla hajosi jäälautan keskellä oleva iso jäämöhkäle, kiepahti pinnan alle ja jatkoi kulkuaan ... Huikea, mutta samalla surullinen näky!

Tasiursaqissa purimme kajakit ja nostimme telineille odottelemaan seuraavaa porukkaa. Me palasimme samaa väriloistossa kylpevää vihreän eri sävyjen, lampien ja lampaiden koristelemaa maisemaa myöten majapaikkaamme. Enkä enää lainkaan ihmettele, että Erik Punainen nimesi maan Vihreäksi Maaksi.

Vaeltaen vuoren laelle ikijäätä ihailemaan

Aurinkoinen aamu herätteli meidät nauttimaan Grönlannin maiseman hiljaisesta kauneudesta. Tiedossa oli muutaman päivän vaellusosuus. Ensin veneellä Narsarsuaqiin, sieltä autokyydillä viitisen kilometriä ja sitten tarpomaan rinkka selässä kohti **Mellenlandetin ylänköä**. Patikointi alkoi hankalasti vierivien kivien täyttämällä traktoritiellä, kunnes saavuimme Kiattuut Sermiatista laskevan joen laajalle uomalle. Vehmas, silmiä hivelevän kaunis jokiuoma, jossa lepäilimme ennen kuin aloitimme kohtisuoran nousun ylös Mellemlandetille.

Pitkä jalkoja rasittava – välillä vaarallinenkin nousu, joka jatkui ja jatkui – välillä loivempuna ja välillä jyrkempänä – mutta maisemat jokilaaksoon olivat huikaisevan kauniit – syysruskan harmoninen väririkkaus, joka yllätti ja toi mieleeni taannoin näkemäni tanskalaismaalarin grönlanti-

aiheiset maalaukset. Onneksi vauhti oli sen verran hidas, että meikäläinenkin pysyi matkassa mukana. Lopulta pääsimme helpommalle ylänköosuudelle, jossa sitten avautui lepäilevien lampien ja vesikolojen täyttämä aivan uudenlainen maisema. Illan tullen laskeuduimme suojaisaan vehreään laaksoon paksun sumun ympäröimänä, pienen tihkusateen heitellessä pisaroita. Vauhdilla yhteistyön voimin pystytimme teltat, ja makoisa illallinen taikoi jälleen vilun pois ja makoisat yöunet.

Hyvin nukutun yön jälkeen oli vuorossa päiväretki **Qooqut Sermiatin** kupeeseen ikijäätä ihailemaan. Päiväreppuihin pakattiin lounastarpeet ja sitten matkaan. Pieniä nousuja ja pieniä laskuja, mukavaa kuljeskelua kevyen repun kanssa päätä huimaavissa maisemissa. Pieniä purojen ylityksiäkin osui matkan varrelle. Osan niistä selvitin kivien yli astellen, vaan sitten tuli sellainen, että turvallisuuden vuoksi riisuin kengät ja kahlasin tukevaa hiekkapohjaa myöten vastarannalle.

Matkalla riitti vihreitä rinteitä, suppajärviä, kallionreunakapuamisia, jäänhalukomia ja -raidoittamia kallioita, joten täytyi tarkasti katsella, mihin askeleensa laittoi. Siinä tarkastelussa hurmaannuin aluskasvillisuuden rikkaudesta - minikokoisia mehi-, rhodo- ja orkideakasveja väriloistossaan sekä väinönputkia, juolukoita ja variksenmarjoja suuhunpantavaksi.

Välipalaa nautimme Qooqut-vuonon kupeessa, jossa ihastelimme jäätikön mahtia ja kauneutta. Tuon kauneuden toivoisi säilyvän iät ajat - onhan se siinä jo tuhansia vuosia ollutkin.

Aikainen aamupala, telttojen kuivattelu, rinkkojen pakkaus ja sitten matkaan auringon valaisemassa sumumaisemassa. Mukavaa kuljeskelua suhteellisen tasaisessa kumpuilevassa maastossa, jossa silmiä hivelevän kauniit väriyhdistelmät vauhdittivat kulkua ja valokuvien ottamista. Taukoja tarvittaessa ja sitten alas **Kiattuut Sermiatin** kupeeseen

seen hämmästelemään ikijäätikön muotoa. Jäätikön vuorimaiseman ruskeanharmaa väri hämmästytti ja hieman huolestutti. Rantaviivassa se oli kuin savea. Kauas ikijään suuntaan katse kuitenkin suuntautui.

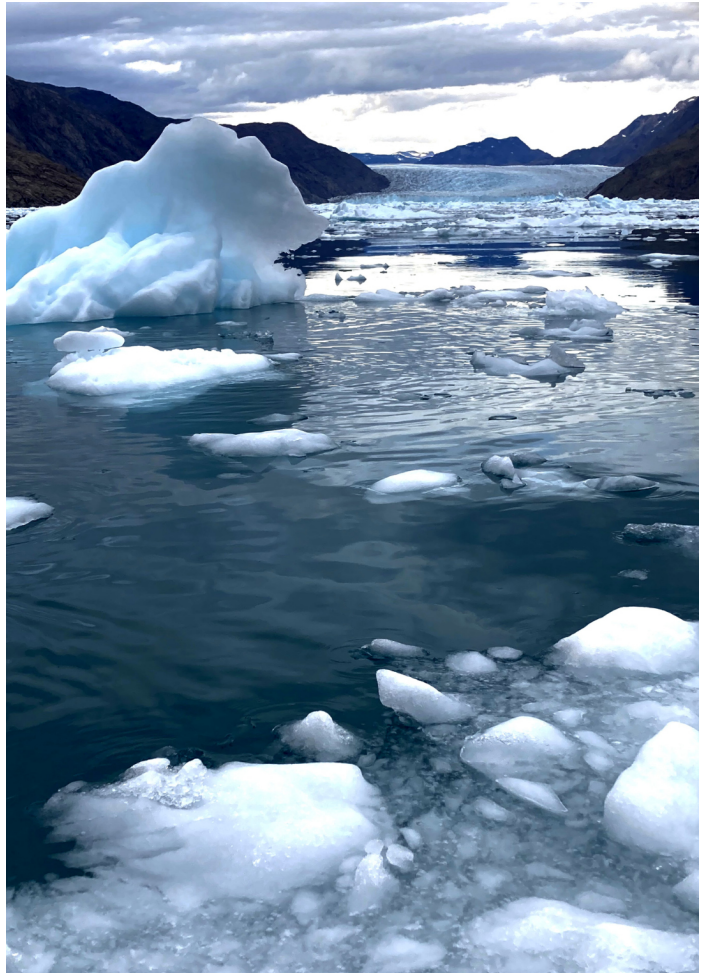
Paluumatka oli kivikkoa, muttaa, liukuvaa hiekkaa, hyvää kuivaa nurmipolkua ja sileää kalliota – mutta kun tarkasti askeleensa asetti, pääsi turvallisesti perille ihastuttavaan jokilaaksoon, jossa heinäpaalit täplittivät maisemaa. Vettä riitti juomapulloihin lukuisista pikkupuroista.

Autokyydillä matkasimme venesatamaan, ja pakkauduimme veneeseen. Vaan suunta ei ollutkaan Oassiaruk vaan **Qooqut-jäätikkö**. Päädyimme noin 5 kilometrin päähän sen jäätikön reunasta, jota aiemmin olimme yläilmoista ihailleet. Siellä iski vahvasti mieleen, että tämän reissun jälkeen saattaa maalausinto palata – toivotaan.

”Miksiköhän tuo Daniela hakkaa pikkuhakulla noita korkeita jäälauttoja”, ihmetelin itsekseen. Aikansa hakattuaan syykin sitten paljastui. Hän kaivoi mukit ja Martinipullon. Niinpä kippasimme Grönlannin huikealle luonnolle ja jäätiköille martinipaukulla, joka oli kirkastettu 4000 vuotta vanhalla jäällä. Tulikohan tuosta ikävuosiakin lisää? Tiedä häntä? Jos mustilla munilla olisi Japanissa saanut seitsemän vuotta, kai sitten ikivanhalla jäälläkin pari vuotta Grönlannissa.

Sitten paluu majapaikkaan, jossa pieni kuuma yksiö oli vaihtunut ihanaan ryhmätilaan kerrossänkyineen. Ja taas oli vuorossa purkaminen ja pakkaaminen, pakkaaminen ja purkaminen, jossain vaiheessa pitäisi ehtiä käydä pesullakin. Mutta jääköön illallisen jälkeen. Illallisella olikin sitten tarjolla paikallisia herkkuja: kuivattua turskaa, hyljettä, valaan lihaa, karibua ja lammasta sekä uuniperunoita ja hedelmiä, kuivattuina ja tuoreina. Yritin kaikkea maistaa, vaan valas ja hylje jäivät jostain syystä vadille.

Aamupalan jälkeen viimeinen ihana venekuljetus lempeässä aamusateessa, parkatakin suojassa Narsarsuaqin puolelle ja sieltä aamukävely lentokentälle. Lentokonetta odotellessa kävin paikallisessa museossa korttiostoksilla, mukaan tarttui myös koru. Ehdinpä käydä vielä sinisessä kahvilassa nauttimassa kahvin croissantin kera, ja sieltä sitten tarttuikin oikein pino ihania **Buut Pedersenin** maalaamia jääkarhukortteja Grönlannin väriloistossa.

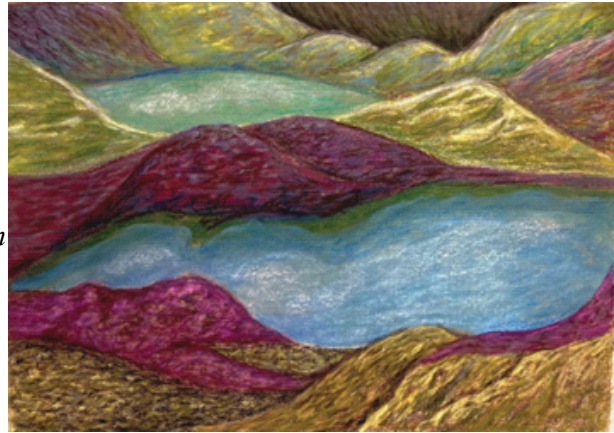
Jatkolentojen kanssa oli ongelmia Reykjavikissa, joten vietimme siellä yhden loppopäivän. Minua se ei haitannut, koska näin sain rauhassa kirjoitettua kortit loppuun ja metsästettyä tuulisessa ja sateisessa Reykjavikissa taitavasti piilotetun harvinaisuuden – postilaatikon. Joulupukille menevä postilaatikko kyllä löytyi helposti, mutta tavallista piti etsiskellä muutamankin pihan perältä.

Grönlanti antoi niin paljon, se kutkutteli kaikkia aistejani niin, että muutaman vuoden tauolla ollut maalausintoni palasi kokemieni huimien värimaailmojen myötä.

Kerro Ondruskan lukijoille kuvin ja sanoin tarinoita suvustasi tai matkakokemuksistasi joko lyhyesti tai pidemmin tarinoin. !

Yhteenveto Grönlannin annista:

*Meren turkoosi väri
yhdistyneenä lumen valkoiseen
illuusio kaukaisesta satumaasta
johon voi astua
nauttia hetken kauneudesta
kaivata jään kylmyyttä
mustan, sinisen, turkoosin, valkoisen, keltaisen, harmaan
aniliinin kimaltelevan jään
Kussakin värissään
se loihtii esiin oman kauneutensa.
Ikijää antoi toivoa
ja sitä riitti*

*Vihreiden rantojen ja punaisen hiekan maa,
jossa keltamot rehottaa
ja naalinhorsmat maalaavat maisemaa
aniliinilla värillään*

*Vuoret hehkuvat punaisena
vihreänruskeasta mustaan
harmaan sadat sävyt hämmästyttivät*

*Mehikasvi pienempi kuin pikkurillin kynsi
sama kasvi toisessa paikassa
parikymmenkertaisena*

*Korkeiden paikkojen lumi
musta jää
ympäristöään heijasteleva vesi
antoi mielelle rauhan*

*Niiden väriloisto
hennon vihreästä
valkoisen kautta keltaiseen ja aniliiniin*

Kuvat ja teksti: Marita Nygren

Luomuviljelijä, mylläri ja kunnanvaltuutettu Kolmisopelta

Tapani Ruuskanen on 1970-luvulta alkaen Siilinjärven Kolmisopella asunut monitoimimies, joka syntyi Siilinjärven Heinämäen kylässä nelilapsiseen maanviljelijäperheeseen. Tapanin vaimo Paula menehtyi vuonna 2012, ja pariskunnalla on kaksi tyttäretä. Tapani on toiminut Kolmisopella Sopen Myllyn myllärinä Myllyjoen varrella. Hänen aloittaessaan myllärin työtä 1970-luvulla puomilla saattoi olla kolmekin hevosta odottamassa. Sitten viljat tuotiin traktoreilla ja autoilla. Sopen Mylly on aloittanut toimintansa vuonna 1905, ja myllyoikeudet oli anottu jo 1800-luvun puolella Venäjän kuvernööriltä. Samalla jokeen saatiin padotusoikeudet. Punahirsinen ja mansardikattoinen myllyrakennus kuuluu museoviraston suojelukohteisiin, ja se oli vuonna 2014 Kolmisopen Perinnepäivän tutustumiskohteena, jota Tapani ja hänen Kati-tyttärensä yhdessä esittelivät.

Tapani toimi kunnanvaltuutettuna vuodesta 1996 alkaen usean valtuustokauden ajan pyrkien valvomaan Siilinjärven pohjoisten kylien etua sekä valtuustossa että muissa luottamustoimissaan. Pitkään Tapanin työskentely on ollut myös kylätoimikunta, jota hän pitää keskeisenä kylän hengen ylläpitäjänä. Vuonna 2014 hän toimi puheenjohtajana Siilinjärven kyläparlamentissa, kunnan kylätoimikuntien yhteistyöelimestä. Kolmisopen kylätoimikunta sai vuonna 2022 kunniamaininnan Pohjois-Savon Vuoden kyläkilpailussa. Tapani kertoo, että hänessä asuu maaseudun miehen henki. Suomalaisen metsäsissin vaistot, vainu, ajatus ja mieli pyrkivät purkautumaan miehessä teoiksi, joilla tähdätään porukan kokonaisuunnistumiseen, yhteiseen etuun.

Lähteet: Uutis-Jousi -lehti 15.10.2006, 20.5.2009, 2.2.2014, 12.6.2014, 13.10.2016 ja 9.2.2023.

Markku Ruuskanen

Sukuseuran hallituksen yhteystiedot

Puheenjohtaja, sukututkija

Markku Ruuskanen

Valmukatu 18 A 1, 04420 Järvenpää.

Sähköposti: [markkuj.ruuskanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi)

p. 050 5729534

Varapuheenjohtaja

Outi Rytönen

Kirkkosaarentie 313, 72400 Pielavesi

Sähköposti: [outirytk\(at\)gmail.com](mailto:outirytk(at)gmail.com)

p. 040 8455363

Sihteeri

Laila Marjomaa

Pekkapuhdantie 44, 85640 Nivala

Sähköposti: [rintala158\(at\)gmail.com](mailto:rintala158(at)gmail.com)

p. 044 3660757

Jäsenasiat, osoitteenmuutokset

Veli-Pekka Ruuskanen

Korppaanmäentie 16 B 17, 00300 Helsinki

Sähköposti: [vpruuskanen\(at\)outlook.com](mailto:vpruuskanen(at)outlook.com)

p. 050 3111 377

Ondruska-lehtitoimikunta

Iris Humala, [iris.humala\(at\)kolumbus.fi](mailto:iris.humala(at)kolumbus.fi)

Markku Ruuskanen, [markkuj.ruuskanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi)

Veli-Pekka Ruuskanen, [vpruuskanen\(at\)outlook.com](mailto:vpruuskanen(at)outlook.com)

Kotisivujen ja facebook-sivujen ylläpito

Juha-Pekka Ruuskanen

Punatulkunkuja 16 b, 03100 Nummela

Sähköposti: [juha-pekka.ruuskanen\(at\)hotmail.fi](mailto:juha-pekka.ruuskanen(at)hotmail.fi)

p. 040 756455

Antti Ruuskanen

Syvälahdentie 15 J, 18130 Heinola

Sähköposti: [antti\(at\)ruuskanen.fi](mailto:antti(at)ruuskanen.fi)

p. 0500 152848

Jari Ruuska

Hiekkaharjuntie 11 A 3, 01300 Vantaa

Sähköposti: [ruuskajari64\(at\)gmail.com](mailto:ruuskajari64(at)gmail.com)

p. 044 5012964

Marja Kolström

Mäkeläntie 3, 82110 Heinävaara

Sähköposti: [marja.kolstrom\(at\)telemail.fi](mailto:marja.kolstrom(at)telemail.fi)

p. 050 3650022